

Dokumenttyp:	Handlingsplan
Beslutad av:	Rektor
Gäller för:	Barn- och utbildningssektorn
Giltig från och med:	20240901
Giltig till och med:	20250901
Dokumentansvarig:	Rektor
Senast reviderad:	20240901

Ingatorpsskolans plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Vår vision: Vi vill skapa en trygg lärandemiljö för alla elever på skolan. Vi vill förhindra all kränkande behandling, trakasserier samt att diskriminering överhuvudtaget uppstår.

Kartläggning

För att systematiskt kartlägga nuläget och göra en analys av skolans arbete mot kränkande behandling, trakasserier och diskriminering har/ genomför Ingatorpsskolan;

- Flertalet personal ute på rasterna utefter ett välarbetat rastvärdsschema.
- Klassråd, elevråd och fritidsråd en gång i månaden.
- Vårdnadshavarmöten en-två gånger per år.
- Brukarråd med vårdnadshavare en gång per termin.
- Värdegrundssamtal på fritidshemmet.
- Sociogram en till två gånger per läsår.
- Trygghetsvandring en till två gånger per läsår.
- Enkäter till elever innehållande frågor om deras upplevelse av trygghet, skolans ordningsregler, trygghetsgruppen och skolans arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.
- Ett kontinuerligt arbete på APT:er och kompetensutvecklingsdagar där all skolans personal deltar och diskuterar värdegrund utifrån planen mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling samt uppföljning och utvärdering av de främjande insatserna.

- Ett kontinuerligt arbete i trygghetsgruppen som i stort sett träffas varje vecka och arbetar med att utreda misstanke om kränkningar och diskriminering på skolan samt eventuell uppföljning och genomförande av samtal.

Genom de olika kartläggningsmetoderna involveras både elever och personal. Syftet är att få information om stämningen på skolan och om händelser och situationer av betydelse för skolans uppdrag att främja lika rättigheter och motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Syftet är att öka elevernas känsla av trygghet och välmående på skolan.

Delaktighet och förankring

Planen innefattar elevernas, vårdnadshavarnas och skolans personals delaktighet. Elevernas delaktighet sker genom regelbundna klassråd, fritidsråd och elevråd. Skolan erbjuder vidare vårdnadshavarmöten och genomför brukarråd där vårdnadshavarna informeras om skolans arbete. Under läsåret sker löpande gemensamma diskussioner tillsammans med all personal gällande hur skolan arbetar för att motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. För att förankra planen och dess innehåll informeras det om den på vårdnadshavarmöten och brukarråd. Planen diskuteras vid varje terminsstart i respektive klass samt används som ett levande material vid aktuella händelser på skolan. Eleverna och personal utvärderar planen i slutet av läsåret. Personalen diskuterar och fastställer sedan planen till nästkommande läsår.

Utvärdering av fjolårets plan och nulägesanalys

Hur planen har utvärderats

Vi har genomfört enkäter för både elever och personal. Utifrån resultatet av dessa har personal diskuterat vad som fungerat bra och mindre bra, vad som bör fortsätta jobbas med och hur arbetet kan utvecklas. Även trygghetsgruppen har utvärderat sin roll i planen.

Vi har under året genomfört diskussioner i personalgruppen och då använt oss av reflektionsprotokoll.

Vi har genomfört klassråd, elevråd och brukarråd.

Varje klass har tillsammans med pedagog genomfört trygghetsvandring på skolgård och i skolan samt följt upp den

Elevenkäter kring vårt värdegrundsarbete har genomförts.

Resultat av utvärderingen

Trygghetsgruppen

I utvärderingen framkommer att trygghetsgruppens synlighet och arbetsuppgifter inte blivit förankrade i den utsträckning som hade behövts. Utifrån detta kommer trygghetsgruppen arbeta mer med att informera och hälsa på i skolans alla klasser framöver.

Trygghetsvandringarna har varit positiva då det gav en bra bild över var eleverna kände sig otrygga. Vi upplevde materialet som enkelt då det gav en bra översikt. Vi kunde inte se några skillnader när vi gjorde om den i jan-feb förutom att fotbollsplanen inte kom upp som otryggt område vilket det gjort tidigare. Det är viktigt att vi följer upp trygghetsvandringen i slutet av vårterminen och därför viktigt att det ligger i vårt årshjul.

Vi har följt upp alla anmälningar om kränkande behandling och sett att hålla allvarssamtal, uppföljande samtal och att involvera klasslärare, skolkurator och vårdnadshavare har varit gynnsamma insatser för att få kränkningar att upphöra. Vi ser att uppföljande samtal är viktigt över tid för att ytterligare kränkningar inte ska starta och för att både den utsatte och utsättaren ska få ett stöd i det sociala samspelet.

Vi ser goda resultat av vårt arbete med systemet "Draft IT". Systemet har gett oss ett analysverktyg samt ett sätt att skyndsamt agera. Dock ser vi ett fortsatt arbete att göra alla på skolan insatta i systemet och ärendegången.

Vidare framkom att all personal på skolan upplever att skolans ordningsregler är bra men att vi ska lägga till trygghetsgruppen som ett steg i dess konsekvenstrappa. Vi ska fortsätta hålla ordningsreglerna levande i våra klasser.

Rastaktiviteter

Under läsåret 23/24 har en fritidsledare arbetat strukturerat och regelbundet med rastaktiviteter på skolan då vi vid tidigare utvärderingar sett att detta är något eleverna önskat. Rastaktiviteter ser vi är en viktig del i elevernas skoldag och de är positiva för våra elever. Vi ser att rastaktiviteterna är både förebyggande och främjande då de syftar till lek och positivt samspel mellan eleverna. De är betydelsefulla för de elever som har svårt att komma med i leken på rasterna men även för att skapa nya vänskapsrelationer i leken och träna samspel med andra. Vi vill fortsätta bedriva rastaktiviteterna även framåt.

Värdegrundsarbetet

Skolenkäten visar ett gott resultat där det framkommer att majoriteten av eleverna känner sig trygga på skolan.

Lärarna har arbetat med flera delar av värdegrundsarbetet (främjande insatser) i sina klasser, allt har dock inte hunnits med och viss uppdatering kan göras inför 24/25.

Personalen har tagit del av skolans plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling men den behöver arbetas med mer kontinuerligt med tätare tidsintervall samt ingå tydligare i årshjulet. Det är bra att vi har en plan som vi följer där vi har ett mål, vision och årskursvis olika typer av insatser. Vi ser det som positivt att arbeta med vårt värdegrundsarbete på våra arbetsplatsträffar men framför allt på kompetensutvecklingsdagar, där även fritidspersonalen har möjlighet att delta.

Vi har under året kopplat ihop värdegrundsarbetet med vår kompetensutveckling och gjort övningar med kooperativa strukturer.

Vi vill återuppta aktiviteter som innebär samarbete mellan klasser, som vi har saknat under detta läsår exempelvis när äldre elever har läst eller spelat spel tillsammans med yngre elever, men även aktivitetsdagar. Det skapar en helhet på skolan att alla är allas elever men även en ökad trygghet bland eleverna när de får mötas och lära känna varandra i olika sammanhang.

Under våren genomförde trygghetsgruppen en genomgång av minimedling med personal på skolan. Personalen upplever ett behov av att få fortsätta arbeta med verktyget och att det behövs arbetas med kontinuerligt under hela läsåret för att det ska implementeras hos både personal och elever. Personal behöver få möjlighet att bli väl förtrogna med arbets sättet för att det ska bli en hjälp i värdegrundsarbete och konflikthantering.

Vi tror att vårt goda resultat på skolenkäten, som visar att en stor andel av våra elever är trygga, är ett resultat av att all personal har arbetat med samsynen kring raster och ordningsregler. Även att vi har en trygghetsgrupp som kan vara med och stötta elever och klasslärare i ärenden där kränkning uppstått ser vi som bidragande till vårt positiva resultat.

Främjande insatser

Syftar till att skapa en trygg skolmiljö och förstärka respekten för allas lika värde och riktas mot alla och bedrivs kontinuerligt och utan förekommen anledning.

På skolan är vi vuxna förebilder för eleverna genom att t. ex visa arbetsglädje, ha ett trevligt bemötande och visa omsorg. Vi vuxna uppmuntrar elevernas egna initiativ till att anordna aktiviteter för varandra.

- Vi har värdegrundssamtal i klasserna och på fritids.
- Vi arbetar för att skapa goda relationer mellan elever och mellan elever och vuxna genom bland annat årskursövergripande tillfällen så som temadagar och friluftsdagar.
- Vi har som mål att genomföra fadderaktiviteter vid minst ett tillfälle/ månad.
- Vi har schemalagt två gemensamma raster i veckan där alla eleverna har rast samtidigt.
- Vi har rastaktiviteter vid sex raster i veckan, tre för lågstadiet och tre för mellanstadiet som bedrivs av fritidshemspersonalen och vid ett tillfälle av representanter från klass 5 och 6.
- På klassråd och elevråd under läsåret diskuteras och aktualiseras ordningsreglerna och planen mot diskriminering och kränkande behandling.
- Vi fokuserar på en diskrimineringsgrund åt gången för att få ökad kunskap och förståelse för vad som står i planen.

I klasserna har vi några olika fokusområden:

Förskoleklass

Tema: Relationer.

Syfte: Relationsbyggande, socialt samspel.

Material: *Djuren på djuris - börjar skolan* – (serie på UR play).

Åk 1

Tema: Relationer.

Syfte: Träna sin empatiska förmåga.

Material: Dilemma diskussioner utifrån materialet *Kloka Ugglan*.

Åk 2

Tema: Barnkonventionen – barns rättigheter.

Syftet: Kunskap om sina rättigheter. Träna sig i samtal med vuxna, att uttrycka sina tankar och åsikter samt förmåga i att lyssna på andra.

Material: Sagobok om trollet *Tjosanhejsan*

Tema: Min kropp – mina gränser.

Syfte: Bli medveten om sin kropps värde och om hur man säger eller visar ja eller nej.

Material: ”*Stopp min kropp*”. (Skolkuratorn ansvarar, genomförs under vt).

Åk 3

Tema: Min kropp – mina gränser.

Syfte: Bli medveten om sin kropps värde och om hur man säger eller visar ja eller nej.

Material: ”*Stopp min kropp*” (Skolkuratorn ansvarar, genomförs under ht).

Tema: Trygghet på nätet

Syfte: Att bli säkrare på hur man samspelar med kamrater på internet.

Material: ”*Källkritik på nätet*”- (Finns på SLI)

Åk 4

Tema: Konflikter, **internet** och pubertet.

Syfte: Relationsbyggande och samspel på nätet.

Material: ”*Källkritik på nätet*” (finns på SLI), ”nätsurfarna” samt SO- och NO-läromedel.

Skolsköterska kommer och pratar om mens och hygien för tjejerna.

Åk 5

Tema: Relationer, internet och **pubertet**.

Syfte: Relationsbyggande på sociala medier. Om vilka risker det finns och vikten av att vara schysst mot varandra även över internet.

Material: ”*Vem bestämmer?*” (Finns på SLI) ”Snacka om sex”- avsnitt ”Internet och relationer” vilket handlar om grooming, genomförs med fördjupning och stöd av kurator.

Skolsköterskan på Furulundsskolan kommer och för porrkritiskt samtal under vårterminen, skolkurator medverkar.

- Planerar och genomför en innebandycup för hela skolan på vårterminen tillsammans med lärare.
- Planerar och håller i rastaktiviteter tillsammans med rastpedagog.

Åk 6

Tema: Relationer, **ledarskap och porrens konsekvenser**.

Syfte: Eleverna får möjlighet att leda gemenskapsbildande aktiviteter för att lära sig om respekt och utveckla sitt sociala samspel. Eleverna får reflektera över samhällsnormer och könsnormer.

Material: SO- och NO-läromedel.

Samtycke kopplat till sex och samlevnad under vårterminen, NO-lärare ansvarig, skolkurator är med vid vissa tillfällen.

Skolsköterska på Furulundsskolan kommer och för porrkritiskt samtal under vårterminen, skolkurator medverkar.

- Planerar och genomför fotbollscup för hela skolan under höstterminen tillsammans med lärare.
- Planerar och håller i rastaktiviteter tillsammans med rastpedagog.

Förebyggande insatser

Syftar till att ta bort hinder i förväg när vi vet eller tror att det finns anledning.

- Trygghetsgruppen träffas kontinuerligt under läsåret, tre gånger/månad.
- Rastvärdsschema upprättas inför varje läsårsstart.
- Ordningsregler skickas vid skolstart hem för att vårdnadshavare tillsammans med elev ska gå igenom och diskutera reglerna. I klasserna håller man ordningsreglerna levande och följer upp dem under läsåret. Även på elevrådet lyfts dem och utvärderas.
- Sociogram görs en till två gånger per läsår av klasslärare och presenteras vid höstens första EHM. Detta för att tillsammans kunna göra en plan, om exempelvis behov finns att utveckla sociala relationer i klassen, ge information om hur läraren kan göra bra gruppindelningar, se om det finns behov av planerade raster i klassen.

Fokusområden 24/25

Utifrån vad som framkom vid utvärdering av planen mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling beslutades det att fokusera på och arbeta med följande under läsåret 24/25

Övergripande mål för att skapa trygghet och minska kränkningar:

- Fortsatt arbete med ordningsreglerna under året och hålla dem levande genom aktivt arbete med dem både i klass i förebyggande och främjande syfte samt individuellt i åtgärdande

syfte. Koppla ordningsreglerna, när möjligt, till diskrimineringsgrunderna.

- Fortsatt arbete med gemensamt förhållningssätt när all personal är närvarande som vid APT eller kompetensutvecklingsdagar, även minimedling hålls levande.
- Fortsatt implementering av planen mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Vi uppdaterar årskursplanen för främjande insatser så att de är väl förankrade hos pedagogerna.
- Fortsatt arbete med rastaktiviteter, sex raster i veckan. Årskurs 5–6 är delaktiga och planerar samt genomför en av dem.
- Trygghetsgruppen och deras arbete presenteras i alla klasser tidigt under hösten.
- Uppstart av faddergrupper med aktiviteter en gång i månaden.
- Gemensamma raster två tillfällen i veckan.

Diskrimineringsgrunderna:

Målet är att skapa en förståelse för vad de olika diskrimineringsgrunderna betyder och vad det kan innebära att någon diskriminerar någon annan. Vi ska arbeta med detta genom följande insatser;

- Dilemman att prata om i klasserna inför elevråd, en diskrimineringsgrund lyfts i taget.
- Högläsningböcker som berör de olika diskrimineringsgrunderna.
- Samtal i klasserna
- Årskursplanen för främjande insatser

Utvärdering av fokusområdena

Planen ska löpande utvärderas bland annat med hjälp av reflektionsprotokoll både med elever, personal och sedan sammanfattas i juni 2025.

Planen för läsåret 24/25 ska utvärderas senast

2025-06-20

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Rektor

Rutiner för ärendehantering

Vid misstankar om kränkning, trakasserier eller diskriminering kan personal på skolan, elever och föräldrar vända sig till trygghetsgruppen på Ingatorpsskolan.

Trygghetsgruppen

Rektor Linda Hesselgård (linda.hesselgard@eksjo.se)

Kurator Fredrik Antonsson (fredrik.antonsson1@eksjo.se)

Förskollärare Lisbeth Johansson (lisbeth.johansson@eksjo.se)

Fritidsledare Anna Samuelsson (anna.samuelsson@eksjo.se)

Rutiner för att utreda och åtgärda

Elev kränks av elev

1. Den som ser eller får vetskap om att en kränkning eller diskriminering skett, på skolan eller via nätet, fyller i anmälan i "Draftit". Anmälan kommer då direkt till rektor och huvudman när anmälan skickats in. (Dokumentationen ska ske skyndsamt).
2. Någon ur personalen samtalar med de inblandade, helst samma dag.
3. Någon ur personalen informerar vårdnadshavarna, helst samma dag (både den utsattes och den utsättandes).
4. Händelsen ska nu utredas och bedömas, om det är en kränkning eller inte. Trygghetsgruppen kan vid behov stödja i bedömningen. Samtal med berörda elever görs och utredningen dokumenteras i ärendet i Draftit.
5. Vid behov lämnas ärendet till trygghetsgruppen som då beslutar vidare åtgärder.
6. Personal håller under en tid extra uppsikt över inblandade elever och följer upp efter ett tag, att händelsen inte upprepats. Även det dokumenteras i ärendet i Draftit.
7. Vid behov gör trygghetsgruppen en plan för fortsatt arbete. Trygghetsgruppen ansvarar för att berörd personal informeras om de åtgärder som finns med i planen.
8. Rektor är ytterst ansvarig för att lämpliga åtgärder har vidtagits, följts upp och utvärderats.

Trygghetsgruppens arbete

1. Två från trygghetsgruppen träffar eleven som utsatt annan elev för kränkning eller diskriminering och genomför allvarssamtal. (I vissa fall kan det vara en från trygghetsgruppen som tillsammans med klasslärare genomför detta samtal).
2. Uppföljningssamtal hålls av trygghetsgruppen utifrån de åtgärder som beslutats om i trygghetsgruppens plan.

3. Trygghetsgruppen informerar berörda lärare samt vårdnadshavare om hur arbetet går.

Elev kränks av personal

1. Den som ser eller får vetskap om att en kränkning eller diskriminering skett, på skolan eller via nätet, fyller i anmälan i "Draftit". Anmälan kommer då direkt till rektor och huvudman när anmälan skickats in. (Dokumentationen ska ske skyndsamt)
2. Trygghetsgruppen utreder, dokumenterar och samverkar med personal och vårdnadshavare.
3. Rektor är ytterst ansvarig för att lämpliga åtgärder har vidtagits, följts upp och utvärderats.

Rutiner för uppföljning

Kränkningar mellan elever: arbetet följer gången som är beskriven ovan och följs upp av trygghetsgruppen efter den aktuella händelsen.

Kränkningar mellan vuxen och elev: arbetet utreds och följs upp av rektor.

Ansvarsförhållande

Rektor ansvarar genom delegation. Lärare ansvarar för de ärenden som sker i sin klass då bedömning gjorts att det inte är ett ärende för trygghetsgruppen. Trygghetsgruppen ansvarar för att utreda de ärenden som bedömts behov utav det.

Kränkningar på nätet

Alla former av mobbning som har koppling till skolan måste utredas av dem som har ansvar för skolan, till exempel rektorn eller rektorns chef. Det gäller även om det som har hänt inte inträffade på skolans område eller under skoltid. Det är alltid skolans uppgift att se till att kränkningarna slutar.

Om kränkningarna har ett samband med skolans verksamhet är skolan skyldig att utreda vad som hänt och se till att kränkningarna upphör. Vilka nätkränkningar som har samband med skolan måste bedömas från fall till fall. Ofta handlar det om att en elev blivit utsatt för kränkningar av andra elever på skolan.

Så här beskriver Skolverket skolans ansvar i de allmänna råden "Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling":

*"Med internet och mobiltelefoner suddas gränserna mellan skolan och fritiden ut. Ofta går verbala och fysiska kränkningar i verksamheten hand i hand med kränkningar på nätet. Om påstådda kränkningar **har***

en koppling till verksamheten är den skyldig att utreda det inträffade. Verksamheten har en skyldighet att ingripa vid trakasserier och kränkande behandling och lagen gör inte skillnad på om kränkningarna sker på skolgården eller på nätet.” ... ”Det som börjar med utfrysning under skoldagen fortsätter med elaka rykten och kränkande bilder från samma elever på nätet på kvällen. Om trakasserier och kränkningar som begås på barnens och elevernas fritid även fortsätter i verksamheten ska dessa utredas på samma sätt som sådana trakasserier och kränkningar som bara förekommer i verksamheten.”

Vårdnadshavare har alltid ett ansvar för sina barns välmående och för vad barnen gör. Skolan har ansvar för att eleverna ska ha en trygg lärmiljö och alla vuxna på skolan ska aktivt motverka alla former av kränkande behandling. Enligt läroplanen ska skolans och vårdnadshavarnas gemensamma ansvar skapa de bästa möjliga förutsättningarna för barns och ungdomars utveckling och lärande. Det ingår inte i Skolinspektionen och BEO:s uppdrag att granska vårdnadshavare.

Bilaga 1

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder.

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringssätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att en använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska” egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad ”blatte”, ”mongo”, ”fjolla”, ”hora”, eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook).

Både skolpersonal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling:

- Att skolpersonal fotograferar eller filmar en elev som är i affekt utan elevens samtycke (Skolinspektionens beslut 2020-10-20 med diarienummer SI 2020:3427 och 2020-12-12 med diarienummer SI 2019:6258)
- Oproportionerliga fysiska ingripanden av skolpersonal (Barn- och elevombudets beslut 2020-12-16 med diarienummer SI 2019:10119 och Skolinspektionens beslut 2021-01-21 med diarienummer SI 2019:2587)

- Sexårigt barn som slår och sparkar annat barn på förskolan (Skolinspektionens beslut 2021-01-19 med diarienummer SI 2020:6465)
- Nedsättande kommentarer och bilder på sociala medier (Barn- och elevombudets beslut 2019-07-09 med diarienummer SI 2019:2080 och Skolinspektionens beslut 2020-02-27 med diarienummer 2019:4147)
- Psykiska kränkningar genom utfrysning (Skolinspektionens beslut 2016-11-30 med diarienummer 41-2016:5970)

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Bilaga 2

Diskrimineringsgrunderna

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel:

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet ”Det är för hårt arbete för en tjej”. [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från ”det normala”.

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel:

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratoren på sitt gymnasium för att tala om problem i familjen. Skolkuratoren ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel:

- En skola med många elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya elever för att inte få en alltför segregerad elevgrupp. [diskriminering]
- Thomas, som har mörk hudfärg, får många kommentarer från de andra eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Klassföreståndaren avfärdar honom med att

”Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De menar ju inget illa”. [trakasserier]

- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria MVG, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel:

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på SFI-undervisningen med motiveringen
- ”Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck”. Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel:

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra elever i skolan ropar ”Din pappa är jävla CP.” [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden ”ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!” [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel:

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne ”äckliga lebb”. [trakasserier]
- Det har gått bra i skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med i grupparbeten och ibland får han jobba ensam.
- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla.

Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel:

- Malte är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]